

امین اقرلو، مسئول بسیج دانشجویی دانشگاه تهران

حامد عبیری، دبیر جامعه اسلامی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی

محمد رهبری، عضو انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه تهران و علوم پزشکی تهران

گفت‌وگوی «فرهیختگان» با فعالان دانشجویی پیرامون اولویت‌های دولت دوازدهم

برسد به دست آقای رئیس‌جمهور

از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون دانشجویان و جنبش‌های دانشجویی علاوه بر بحث و گفت‌وگو پیرامون رویدادهای سیاسی، به نقد عملکرد دولتمردان اهتمام ویژه‌ای داشته‌اند. انتشار نشریات دانشجویی، برگزاری جلسات مناظره جهت نقد و بررسی اندیشه‌های مختلف و حضور در عرصه‌های رسانه‌ای و مطبوعاتی از جمله این اقدامات به شمار می‌روند. در این میان حضور دانشجویان فعال در رسانه‌ها و بیان و نقد مشکلات روز جامعه به زبان آنان برای تئور افکار عمومی مفید بوده است. از این رهگذر امکان ارائه راهکارهای جدید برای پیشرفت کشور در حوزه‌های مختلف هم فراهم خواهد شد. طبیعتاً آنچه در این مقام و مجال از اهمیت بیشتری برخوردار است اجرایی شدن پیشنهادهای صحیح و سازنده و عملیاتی کردن ایده‌هایی است که می‌تواند تأمین‌کننده منافع کشور باشد. نیروی جوان و دانشجو، تازه‌نفس، فعال و صاحب‌ایده‌های فراوان و سازنده است. این انرژی و فعالیت، زمانی شکوفا خواهد شد که از جانب بزرگان و صاحبان امور مورد توجه قرار گیرد و شرایط لازم برای بارور شدن آنها فراهم شود. در این مسیر قشر دانشجو و جوانان فعال در عرصه دانشجویی کشور انتظاراتی دارند: تحقق وعده‌هایی که دولت‌ها قبل و بعد از انتخاب کابینه خود در عرصه عمومی مطرح می‌کنند از جمله مهم‌ترین این مطالبات است. در کنار این امر تحمل منتقدان و عمل به انتقادات سازنده از دیگر مواردی است که همواره دغدغه اصلی قشر دانشجویی کشور است. از همین رو و به دلیل بررسی وعده‌های مطرح شده از جانب دولت جدید و سلفح تحقق این وعده‌ها پس از انتخابات، با تعدادی از فعالان دانشجویی کشور به گفت‌وگو نشستیم. امین اقرلو، مسئول بسیج دانشجویی دانشگاه تهران، حامد عبیری، مسئول جامعه اسلامی دانشگاه شهید بهشتی و محمد رهبری، عضو انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه تهران و علوم پزشکی تهران، در این گفت‌وگو به بیان دیدگاه‌های خود می‌پردازند.

محمد رضایتی
دبیر گروه دانشجویان

به نظر شما اولویت‌های مهم دولت دوازدهم در چهار سال پیش‌رو چه باید باشد و دلایل شما برای این اولویت‌ها چیست؟

اقرلو: اولویت اصلی در چهار سال پیش‌رو دفاع نیازهای اصلی کشور را دربر می‌گیرد. مهم‌ترین مساله امروز ما، مسائل اقتصادی است. اینجا در دو حوزه مشکل جدی داریم. مساله اول رکود است و احتمالاً تورمی که به‌زودی ما را فرا خواهد گرفت و دولت باید سروسامانی به آن بدهد. مساله دوم فساد است؛ کشور سال گذشته شرایط خوبی را به لحاظ رو شدن فسادهای مختلف، طی نکرد. در این راستا قوه قضائیه به طور جدی باید با آن برخورد کند. اما مساله اساسی این است که دولت موظف است دست به اقداماتی بزند که امکان بروز فسادهای اقتصادی از بین برود. برای رونق اقتصادی باید به توان داخلی توجه جدی شود و تلاش ویژه برای بارور کردن ظرفیت‌های کشور که منجر به از بین رفتن رکود و کاهش بیکاری شود، صورت پذیرد.

عبیری: اولین موضوعی که در دولت دوازدهم باید به آن توجه شود، این است که دولت به وعده‌هایی که در دوره اول خود داده عمل کند. اگر به همان مسائل به درستی عمل شود، کشور به اندازه کافی در اقتصادی، اشتغال جوانان و... بهبود پیدا می‌کند، بنابراین اقدامات دولت جنبه شعاری نخواهد داشت.

شما می‌گویید اگر وعده‌های دولت یازدهم عملی شود خیلی از مشکلات حل خواهد شد. مهم‌ترین این وعده‌ها به صورت موضوعی چیست؟

عبیری: یکی از موضوعات اصلی، بحث اشتغال است؛ یعنی خود دولت در برنامه ششم توسعه تعیین کرده که سالانه ۹۵۰ هزار شغل ایجاد کند. خوب باید به همین برنامه عمل شود. اشتغال و اقتصاد ما با واردات از چین درست نمی‌شود و تولید داخلی نباید به خاطر واردات از کشورهای دیگر زمین گیر شود. اگر از تولیدکنندگان داخلی حمایت شود وضعیت اقتصاد داخلی بهتر خواهد شد. بحث دیگر مبارزه با فساد اقتصادی است؛ اینکه دولت بهتر است ابتدا از اطرافیان و کابینه خود در مبارزه با فساد مختلف شروع کند. در دانشگاه خود ما، درباره یکی از نزدیکان مقام ارشد اجرایی این شبهه موجود آمده که نحوه تحصیل شان غیرقانونی است، خوب چرا به این قضیه از طرف دولت رسیدگی نمی‌شود؟ مردم می‌توانند فقر را تحمل کنند

اما تبعیض و اختلاف طبقاتی و ناعدالتی اجتماعی را نه.

رهبری: معتقدم دولت در چهار سال آینده در دو حوزه باید اقدام جدی انجام دهد؛ نخست در حوزه اقتصادی تا ثمرات برجام بیش از پیش برای مردم ملموس شود و سرمایه‌گذاری‌ای که انجام می‌شود در زندگی مردم بیشتر دیده شود و به سمت کاهش بیکاری و اختلاف طبقاتی برویم. دوم اینکه دولت در فضای سیاسی و اجتماعی به دنبال مرتفع کردن موانعی باشد که چهره‌های سیاسی و مردم بتوانند آزادانه به ابراز عقایدشان بپردازند.

درباره صحبت‌های آقایان عبیری و رهبری نکته‌ای دارید؟

اقرلو: در مورد ثمرات برجام، نقدهای جدی به خود متن آن وارد است و مدام هم در حال تحریم شدن هستیم، چراکه ما از رئیس‌جمهور قول گرفته بودیم که همه تحریم‌ها یک‌باره در روز اجرای توافق رفع نداد و همچنان نه تعلیق! اما متأسفانه این اتفاق رخ نداد و همچنان تحریم می‌شویم. به هر حال متن به گونه‌ای نوشته شده که آمریکا می‌تواند ما را همچنان تحریم کند. مساله اصلی این است که دولت باید به این نتیجه برسد که با این رویکرد نمی‌تواند مشکلات کشور را به طور کامل حل کند. بنابراین باید به دنبال رویکرد جدیدی باشد تا منتظر تصمیمات کاخ سفید برای حل مشکلات اقتصادی مان نباشیم. تا زمانی که برای حل مشکلات اقتصادی منتظریم که کاخ سفید، مجلس سنا و کنگره آمریکا برای ما تصمیم بگیرند، ذره‌ای از مشکلات ما حل نخواهد شد. در نهایت تبدیل به عربستانی خواهیم شد که مجبوریم ۲۰۰ میلیارد دلار خرید کنیم تا آمریکا از

ما حمایت کند. با این اوضاع خیلی نباید انتظار بهبود وضع اقتصادی را داشته باشیم.

عبیری: ما باید از گذشته تاریخی خودمان درس بگیریم و اشتباهات قبلی را تکرار نکنیم. ما در دولت‌های قبلی مدل سیاست دولت یازدهم را پیش گرفتیم که به دنبال سرمایه‌گذاری خارجی بودند. باید شرایط روز دنیا و همچنین وضعیت ایران در کشورهای دنیا را رصد کنیم. به طور مثال ترکیه هم یک کشور اسلامی است، اما این کشور چقدر به درون خود متکی است؟ جز صنعت پارچه و توریسم چه چیز دیگری دارد؟ آیا از نظر علمی کشوری مطرح است؟ ترکیه به دنبال کشورهای اروپایی بوده تا وارد اتحادیه اروپا شود، اما چه منافعی از این اقدامات به‌دست آورد؟ چون فقط در صنعت پارچه و توریسم به رشد رسیده است و به این دلیل اجازه ورود به اتحادیه اروپا را به او نمی‌دهند.

رهبری: قطعاً دولت باید با اتکا به داخل، توسعه اقتصادی را رقم بزند ولی این اتکا به داخل، جوانان و... زمانی می‌تواند اثرگذاری مطلوبی داشته باشد که از راه تفاهم و تعامل با دنیا انجام شود. ما نباید درهای دنیا را روی خود ببندیم، بلکه باید با استفاده از سرمایه‌ای که وارد ایران می‌شود و جوانان بتوانیم پیشرفت‌های شگرفی داشته باشیم.

در حوزه دانشگاه مهم‌ترین اقداماتی که دولت باید انجام دهد، چیست؟ این اقدامات به حل‌وفصل شود تا به سرانجام برسد؟

اقرلو: اولین موضوع، بحث عدالت آموزشی است. خصوصی‌سازی مشکلی است که دولت در دانشگاه و آموزش و پرورش در حال پیگیری آن است. روند خصوصی‌سازی باید متوقف شود. ما روند واگذار کردن نهاد آموزش به بخش خصوصی را باید تجدیدنظر کنیم و نباید به دنبال پولی کردن دانشگاه باشیم. البته این اتفاق مربوط به این دولت نیست؛ بلکه دولت‌های قبلی نیز به دنبال پولی کردن دانشگاه بوده‌اند. دومین موضوع، توجه به توان علمی کشور است. معتقدم یکی از نقاطی که می‌تواند روی دانشگاه اثرگذار باشد، این است که دولت در پروژه‌های کلان ملی، به جای قرارداد بستن با شرکت‌های خارجی به دنبال حل مساله در داخل دانشگاه‌های خودمان باشد. دانشگاه‌های ما اکنون در سطحی هستند که برای اکثر مسائل کشور بتوانند چاره‌جویی کرده و راه‌حل پیدا کنند. لازمه این کار آن است که دولت به دانشگاه‌ها توجه کند؛ چراکه وابستگی ما به دیگران را کاهش خواهد داد.

سومین موضوع، رویکردهایی است که با عنوان بین‌المللی شدن در حال پیگیری آن هستند. بین‌المللی شدن و تعامل با دنیا موضوع مهمی است ولی نباید فراموش کنیم که در همین دنیا، کشورهای هستند که تعاملاتی با آنان داشته‌ایم. ما نباید کودتای ۲۸ مرداد، ۱۶ آذر ۱۳۳۲ و... فراموش کنیم. در عین

آنکه نباید این رخدادها را فراموش کنیم، باید تعامل داشته باشیم. لازمه این کار آن است که تعاملات ما با خارج باید نظام‌مند باشد. ما نباید با عنوان «درهای باز» به سرعت تعامل با دنیا به جایگاهی برسیم که کاملاً افسارگسیخته، دانشجویان و نخبگان ما در خدمت و بهره‌مندی نهادها و شرکت‌های خارجی باشند. متأسفانه در این مدت خیلی از دانشگاه‌ها ما تبدیل به جایی شده‌اند که دانشجویان نخبه ایران را به خوبی به شرکت‌ها و نهادهای خارجی معرفی می‌کنند تا بتوانند از آنان به عنوان نیروی کار استفاده کنند؛ اما این اتفاق برای شرکت‌های داخلی نیفتاده است. یعنی اگر یک شرکت داخلی به دانشگاه تهران بگوید من اطلاعات دانشجویان شما را می‌خواهم تا از آنان به عنوان نیروی کار استفاده کنم، این اطلاعات را در اختیارش قرار نمی‌گیرد؛ به این دلیل که حریم شخصی افراد است، ولی در تفاهمنامه با بنیادهای خارجی این اتفاق نمی‌افتد. چهارمین موضوع، احترام به انتقاد است؛ اینکه دولت باید نقدپذیر باشد و هر کسی را که منتقد وضع موجود بوده بی‌شناسنامه، بی‌سواد و... نداند. اگر این اتفاق بیفتد، قطعاً منتقدان علاقه‌مند به انتقال انتقادات خود به دولت خواهند بود و به این شکل

آنکه نباید این رخدادها را فراموش کنیم، باید تعامل داشته باشیم. لازمه این کار آن است که تعاملات ما با خارج باید نظام‌مند باشد. ما نباید با عنوان «درهای باز» به سرعت تعامل با دنیا به جایگاهی برسیم که کاملاً افسارگسیخته، دانشجویان و نخبگان ما در خدمت و بهره‌مندی نهادها و شرکت‌های خارجی باشند. متأسفانه در این مدت خیلی از دانشگاه‌ها ما تبدیل به جایی شده‌اند که دانشجویان نخبه ایران را به خوبی به شرکت‌ها و نهادهای خارجی معرفی می‌کنند تا بتوانند از آنان به عنوان نیروی کار استفاده کنند؛ اما این اتفاق برای شرکت‌های داخلی نیفتاده است. یعنی اگر یک شرکت داخلی به دانشگاه تهران بگوید من اطلاعات دانشجویان شما را می‌خواهم تا از آنان به عنوان نیروی کار استفاده کنم، این اطلاعات را در اختیارش قرار نمی‌گیرد؛ به این دلیل که حریم شخصی افراد است، ولی در تفاهمنامه با بنیادهای خارجی این اتفاق نمی‌افتد. چهارمین موضوع، احترام به انتقاد است؛ اینکه دولت باید نقدپذیر باشد و هر کسی را که منتقد وضع موجود بوده بی‌شناسنامه، بی‌سواد و... نداند. اگر این اتفاق بیفتد، قطعاً منتقدان علاقه‌مند به انتقال انتقادات خود به دولت خواهند بود و به این شکل

داشته، اما مساله‌ای وجود دارد و آن هم دخالت نهادهای بیرونی در حوزه دانشگاه است. اما دولت توانست در این زمینه مقابل آنان ایستادگی کند؛ بنابراین متأسفانه شاهد احضار دانشجویان در خارج از دانشگاه بوده‌ایم، چراکه اگر تخلفی رخ می‌دهد باید با همان مکانیسم دانشگاهی با آن برخورد شود. با این بخش‌هایی هم که دولت باید به سازوکاری ببیندش تا دانشگاه استقلال خودش را حفظ کند.

هر وقت که دانشگاه خودش برای خودش تصمیم‌ساز بوده در رشد علمی پیشرفت داشته و هر وقت محدودتر و از بیرون برای دانشگاه تصمیم گرفته شده، در روند رشد علمی و عرصه اجتماعی اثر مطلوبی به جای نگذاشته است. سوم، بحث مهاجرت نخبگان است. البته در دولت یازدهم میزان مهاجرت نخبگان و سرعت آن کمتر شده اما باز هم خیلی از نخبگان ما به خارج از کشور مهاجرت می‌کنند. لازمه جلوگیری از این کار، آن است که علاوه بر اینکه دانشجویان باید به لحاظ علمی و مادی تأمین شوند، باید فضای باز سیاسی و اجتماعی هم برای آنان فراهم شود تا احساس آرامش بیشتری در کشور کنند.

در انتخابات ریاست جمهوری رقبای رئیس دولت دوازدهم شعاری را مطرح کرده‌اند. به نظر شما دولت دوازدهم باید به کدام یک از شعارها توجه بیشتری کرده و آن را اجرایی کند؟

اقرلو: دولت باید دو موضوع را مدنظر قرار دهد؛ اول توجه به محرومان که توسط رقبای روحانی مطرح شد. دوم توجه به توان داخلی و جوان‌گرایی؛ این دو اتفاق اگر رخ ندهد، ما شاهد تحول خاصی نخواهیم بود.

اگر قرار است این «شتاب» بیشتر باشد، چه اتفاقاتی باید

عبیری: یکی از مسائل مهمی که رقبای روحانی مطرح کردند، اخلاق‌مداری بوده است. اینکه تحت هر شرایطی به بقیه توهین نکنند، چه هنگام مناظره انتخاباتی، چه در شرایط سخنرانی. یک مقدار سعی کنند نسبت به مردم مهربان‌تر باشند، چراکه این گونه برخوردها در شأن جمهوری اسلامی نیست. بحث بعدی، رسیدگی به موقع به حادثه‌دیدگان است. وقتی در کشور حادثه‌ای رخ می‌دهد باید بلافاصله به آن رسیدگی شود و طرح‌هایی که دیگر رقبا داشته‌اند را از آنها بگیرند و در کشور پیاده کنند.

رهبری: به اعتقاد بنده مهم‌ترین شعاری که آقای روحانی باید در دولت دوازدهم به آن توجه کند، بحث جوان‌گرایی است. متأسفانه دولت در این مساله ضعف داشته؛ ضروری است رئیس‌جمهور کابینه را جوان کند، چرا که جوانان پرانرژی و دارای انگیزه بیشتری هستند. البته با شعار مسائل اصلاح‌محلی نمی‌شود بلکه در عمل است که مشکلات یکی پس از دیگری حل می‌شود. آقای روحانی به بحث جوان‌گرایی توجه ویژه‌ای نداشت، اما توجه به محرومان و... از مسائل مدنظر این دولت بوده است.

کابینه دولت دوازدهم باید چه تفاوت‌هایی با کابینه دولت یازدهم داشته باشد؟

اقرلو: دو تغییر در این کابینه باید رخ دهد؛ اول اینکه جوان‌گرایی باید شکل بگیرد و دوم باید انجام کابینه افزایش پیدا کند؛ بدون اینکه کابینه را به گروه‌های مختلف به شکل سهمیه‌ای پخش کنیم. در این راستا ممکن است همه را راضی نگه داریم ولی عملاً امکان تصمیم‌منسجم و اقدام چابک را از کابینه خواهیم گرفت. پیشنهاد می‌کنم که آقای روحانی تکلیف خودشان را با جریان‌های سیاسی روشن کند و یک کابینه منسجم به لحاظ مدیریتی سر کار بیاورد؛ نه کابینه‌ای که وزارتخانه‌های آن در دست یک جریان باشد و اینها با هم درگیری داشته باشند و در نتیجه سر مساله‌ای مثل طرح تحول سلامت و... کار مملکت پیش نرود.

عبیری: انتظار بنده از دولت دوازدهم این است که در کابینه خود افراد پاک‌دستی را نسبت به قبل روی کار بیاورد؛ یعنی فساد اطرافیان کابینه کمتر از قبل باشد. ارتباط کابینه دولت با توده مردم بیشتر شود تا وضعیت اقتصادی جامعه را بهتر مشاهده کنند و در نتیجه بتوانند در حوزه کلان مدیریتی تصمیمات بهتری بگیرند.

رهبری: فکر می‌کنم علاوه بر اینکه جوان‌گرایی در کابینه باید دنبال شود، لازم است آقای روحانی به بدنه رانی که به او داده‌اند توجه بیشتری کند و به دنبال مطالبات آنها برود؛ چرا که مردم به جریان اصلاح‌طلبی روی آورده‌اند. وزیر زن داشته باشد، از جوانان در بدنه دولت استفاده شود و همسویی بیشتری با بدنه رای خود داشته باشد. افرادی که با خود رئیس‌جمهور زاویه دارند حضورشان در کابینه زینده نیست.

در پایان درباره مطالب مطرح شده چه جمع‌بندی دارید؟

اقرلو: انتظارات من به عنوان یک فعال دانشجویی از دولت دوازدهم، نخست رسیدگی به محرومان و بهبود اوضاع اقتصادی با توجه به توان داخلی، دوم مبارزه با فساد اقتصادی، سوم جوان‌گرایی در کابینه و چهارم انتقادپذیری است.

عبیری: انتظار بنده از دولت دوازدهم این است که تا الان هر چه شعار داده کافی است. ما فقط از این دولت انتظار عملیاتی شدن وعده‌ها را داریم. در حوزه علم صرفاً به کلمه رشد علمی تکیه نکنند تا دستاوردهای علمی کشور بیشتر دیده شوند و نگذارند که اقدامات دانشجویان نخبه روی زمین بماند. اگر تصمیم دولت در حوزه اقتصادی تکیه بر سیاستگذاری خارجی است این کار را با عزت انجام دهند. ما باید با همه دنیا ارتباط داشته باشیم؛ اما دنیا صرفاً یک کشور نیست!

رهبری: با توجه به اینکه انتخابات تمام شده، اکنون باید از فضای شعارزدگی خارج شویم. مردم با انتخاب‌شان نشان دادند که برجام را قبول دارند و دنبال رفع محدودیت‌های سیاسی-اجتماعی برای بزرگان جریان اصلاح‌طلبی هستند. علاوه بر این، دنبال توسعه و پیشرفت اقتصادی و کاهش اختلاف طبقاتی اند. همچنین لازم است دولت برجام را عزت‌مندانه دنبال کند.

رهبری:

مردم با انتخاب‌شان نشان دادند که برجام را قبول دارند و دنبال رفع محدودیت‌های سیاسی-اجتماعی برای بزرگان جریان اصلاح‌طلبی هستند. علاوه بر این، دنبال توسعه و پیشرفت اقتصادی و کاهش اختلاف طبقاتی اند. همچنین لازم است دولت برجام را عزت‌مندانه دنبال کند

اقرلو:

در مورد ثمرات برجام، نقدهای جدی به خود متن آن وارد است و مدام هم در حال تحریم شدن هستیم، چراکه ما از رئیس‌جمهور قول گرفته بودیم که همه تحریم‌ها یک‌باره در روز اجرای برجام لغو خواهد شد؛ نه تعلیق! اما متأسفانه این اتفاق رخ نداد و همچنان تحریم می‌شویم. به هر حال متن به گونه‌ای نوشته شده که آمریکا می‌تواند ما را همچنان تحریم کند

عبیری:

دولت بهتر است ابتدا از اطرافیان و کابینه خود در مبارزه با فساد مختلف شروع کند. در دانشگاه خود ما، درباره یکی از نزدیکان مقام ارشد اجرایی این شبهه موجود آمده که نحوه تحصیل شان غیرقانونی است، خوب چرا به این قضیه از طرف دولت رسیدگی نمی‌شود؟ مردم می‌توانند فقر را تحمل کنند اما تبعیض و اختلاف طبقاتی و ناعدالتی اجتماعی را نه